

Lastu

Lahden vanhusten asuntosäätiön asukaslehti 1/2024

PÄÄTOIMITTAJA

Sanna Mäkinen

LEHDEN TOIMITUSKUNTA

Mari Kokko, Hanna-Sisko Onnela,
Päivi Salo, Ulpu Ulmanen

ULKOASU JA TAITTO

T:mi Hanna-Sisko Onnela, Lahti

PAINO

PunaMusta oy

ISSN 2342-5067 (painettu)

ISSN 2342-5075 (verkkojulkaisu)

Seuraava lehti ilmestyy joulukuussa 2024

Kannen kuva otettu Lepolankadulta.
Kuvassa Veijo Mickelsson, Kerttu Pekkala
ja Leila Viskari

2. sivun kuvassa Reino Lindholm

Lastu 1/2024

Pääkirjoitus	3
Ajankohtaista	4
Toimisto tiedottaa	5
Ikäihmisten rinnalla kulkijoiden tarve on aina vain suurempi	6
Asiantuntija kertoo: Yhteistyöllä potkua kansalaistoimintaan	10
Säätiön väki: Tarjoilija Aatu Kokkonen - tarkan markan mies	12
Yksi meistä: Anna Greijer, pohjoisen tyttö	14
Ihmisen elämää	16
Ristikko	19

Lahden Lähimmäispalvelu ry:n vuoden 2024 pappakalenterin kesäkuun kuvassa poseeraa Reiska. Yhdistys tarjoaa ikämiehille mielekästä tekemistä mukavassa porukassa. Osallistumalla pääsee vaikuttamaan myös toiminnan sisältöön. Ryhmiin, tapahtumiin ja retkille voi osallistua silloin kun se itselle sopii.

Muualta opiksi, omaa jalostaen

KÄVIMME HALLITUKSEN ja hallinnon henkilökunnan kanssa huhtikuussa piipahtamassa päiväselään Tampereella. Vierailimme Tampereen Kotilinnasäätiöllä ja Lempäälässä Kotokampuksella. Molemmissa on tehty esimerkillistä työtä ikääntyneiden asumisen ja hoivan hyvien olosuhteiden takaamiseksi.

Kotilinnasäätiön henkilökunnan kanssa jutellessa tuli mieleen, että kovin samankaltaisista lähtökohdista on tehty kaksi säätiötä, ensin Kotilinnasäätiö Tampereelle vuonna 1962 ja sitten Lahden vanhusasuntosäätiö helmikuussa 1964. Tampereella kertoivat kimmokkeen säätiön perustamiseen lähteneen työsuhdeasunnoissa asuneiden tehtaiden työntekijänaisten eläkkeelle jäämisen jälkeen tulleiden asumisen ongelmien ratkaisuksi.

Tänä vuonna virallisesti 60 vuotta täyttäneen säätiömme historian doku-

mentteja lukiessa ei näin suoraviivaista yhteyttä ongelmien ja ratkaisun välillä selviä. Säätiön kahdenkymmenen vuoden takaiseen 40-vuotishistoriikkiin on kuitenkin kirjoitettu seuraavalla tavalla: "Alussa oli vain Tapanilan vanhainkoti. Tarvitsijoita oli paljon, jonot pitkät ja paikkoja niukasti. Lahti teollistui, kasvoi ja vaurastui. Lahden sodanjälkeisen vuosikymmenen aikana Lahden väkiluku kolminkertaistui. Työpaikkoja syntyi. Erityisesti huonekalu- ja valmisvaateteollisuus tarvitsivat runsaasti työvoimaa. Ihmiset siirtyivät eläkkeelle, vanhentuivat, eivätkä aina pystyneet huolehtimaan itse itsestään. Veden kanto, puiden pilkkominen ja lumityöt eivät enää sujuneet. Silti vanhainkoti ei ollut sovelias paikka." Rivien välistä voi lukea, että syyt säätiön perustamiseen ovat samanhenkiset kuin Tampereella. Vaikka Tampereella arveltiin Lahden saaneen heistä mallia,

täytyy todeta historiikin mukaan Lahdessa tehdyn kaupunginvaltuuston 50-vuotisjuhlakokouksessa päätöksenä vanhusasuntalon rakentaminen jo vuonna 1955. Varsinainen toteutus otti vain aikansa.

Mitä sitten näistä tutustumismatkoista on opittavaa? Paljonkin, jos niin halutaan. Tampereen vierailu antoi ajattelemisen aihetta tulevaan. Toki toisen organisaation arjessa on tehty ratkaisuja, joiden hyödynnettävyys riippuu monesti vallitsevista olosuhteista ja aiemmin tehtyjen ratkaisujen vaikutuksesta

nykytilaan. Tampereella Kotilinnasäätiön toiminta ulottui laajasti eri kaupunginosiin ja pohdinta koko Pirkanmaan nykyisen hyvinvointialueen laajuisesta toiminnasta oli käynnissä. Toisaalta Tampereella mietittiin muun palvelutoiminnan mahdollista käynnistämistä, kun meillä sitä on tehty pitkään. Vasta hyvinvointialueen perustamisen jälkeen Kotilinnasäätiö oli irrotettu kaupunkikonsernista, kun tämä siirto on tehty meillä jo 1990-luvun alkuvuosina.

Lempäälässä Ehtookotona vuosikymmenet tunnettu paikan ja toiminnan nimi oli vaihdettu Kotokampukseen, koska osa asukkaista, varsinkin alueen nuoremmat asukkaat, kokivat aiemman nimen huonosti arkaan kuvaavana. Nimen muutosta on pohdittu samoista syistä myös säätiöllä.

Toiminnan malleja on tuotu viime vuoden aikana muualta myös toisaalle Lahden kaupungissa. Tässä lehdessä kerrotaan sivulta 10 alkaen myös Päijät-Hämeeseen saadusta Kumppanuustalosta, joka pitää majaansa kaupungintalonakin hetken toimineessa Fellmanniassa. Tätä eri yhdistykset yhden katon alle kokoavaa mallia on eri puolilla Suomea pidetty yllä jo vuosikymmenet ja Häme sai vihdoin omansa. Hitaasti, mutta varmasti, voisi tällainen karjalaissyntyinen lahtelainen vähän vinoilla. Toki lämmöllä, koska oman kotikaupungin ilot ja menestykset ovat pelkästään hyvä asia.

Lämmintä ja iloista kesää,
Sanna Mäkinen
toiminnanjohtaja

Kauppakadun talon on suunnitellut arkkitehti Ilkka Ridanpää (Arkki-tehtitoimisto Ilkka Ridanpää). Talo on osa laajempaa Iskun kortteliin rakentuvaa yhteisöä.

KAUPPAKADULLE RAKENTUVAN SENIORITALON urakka saatiin liikkeelle. Hankkeen urakoitsijana toimii Hartela Etelä-Suomi Oy. Taloon rakentuu yhteensä 64 asuntoa sekä asukkaiden yhteiset tilat. Asuntoja on yksiöistä kolmioihin välillä 30,5 m² - 65,5 m². Asunnot rakentuvat sekä tavanomaisen seniorivuokra-asumiseen että ikääntyneiden yhteisölliseen asumiseen. Yhteisöllisen asumisen palveluita tuottaa Päijät-Hämeen hyvinvointialue.

Rakennustyöt ovat alkaneet maaliskuun lopussa purkutöillä sekä maaperätutkimuksilla. Paalutustyöt lähtivät käyntiin huhtikuun lopussa ja perustustyöt kesäkuun alussa. Runkorakennusvaiheeseen päästään elokuussa. Rakennuksen alustava luovutus on elokuun 2025 lopulla.

Kauppakadun rakentaminen lähti liikkeelle

info Isännöitsijän terveiset

Asiaa lajittelusta

Opettelemalla lajittelun perussäännöt voi olla mukana alentamassa talon jätehuollossa aiheutuvia kustannuksia ja edistämässä kestävä kehitystä. Ohjeena lajittelulle ovat jäteastioissa olevat merkinnät kullekin jätteelle. Säätiön asukasohjaajat ovat käyneet taloilla tekemässä lajitteluneuvontaa.

Vinkkejä viilennykseen

Asuntoihimme on vaihdettu peruskorjausten ja huoneistokorjausten yhteydessä

sälekahtimia. Kesän kuumilla ilmoilla kannattaa ottaa kaihtimet käyttöön ja estää lämmittävän auringon valon pääsyä huoneistoon.

Mikäli asunto tuntuu silti kuumalta, voi isännöinniltä pyytää lupaa omakustanteisiin ilmalämpöpumpun ja viilentimien asentamiseen. Ohjeet muutostöihin liittyvistä korjauksista ja asunnon tason parannukseen liittyviin remontteihin löydät joka talouteen

jaetusta Asumisen oppaasta.

Asuntoja korjataan kuukausittain asukkaan vaihtumisen yhteydessä. Isommista korjauksista ilmoitamme sähköisellä info-aulalla.

Viihtyisää kesän aikaa jokaiseen kotiin!

Niina Tuomola

Isännöitsijä

Yhteisöllistä asumista Anttilankadulla

ANTTILANKATU I B talon remonti ja samaan aikaan valmistunut uudisrakennus Anttilankatu I A valmistuivat vuonna 2017. Jo alusta pitäen asuntoja haluttiin suunnata kotihoidon asukkaalle. Nyt linkkiä hyvinvointialueen asiakasohjaukseen vahvistetaan, kun B-talon osalta on tehty käyttöoikeussopimus hyvinvointialueen kanssa. Toukokuusta alkaen käynnistettiin toimintaa vähitellen lisäten yhteisöllisen asumisen asukkaita. Myös vanhoja asukkaita jäi uuden toimintamuodon piiriin.

Sosiaalihuoltolain mukaisessa yhteisöllisessä asumisessa on kyse ikääntyneiden asumisesta, jossa palvelut tulevat tarpeen mukaisesti kotihoitoon perustuen. Asukas tekee asunnostaan palveluista erillisen vuokrasopimuksen, joka tässä tapauksessa solmitaan säätiön kanssa. Tavanomaisesta senioriasumisesta, joka sekin on parhaimmillaan yhteisöllistä, tämä asumismuoto eroaa siinä, että palveluiden järjestäjä on asukkaan henkilökohtaiseen tarpeeseen perustuvien palveluiden lisäksi velvollinen järjestämään myös yhteisöllistä toimintaa. Se voi tarkoittaa esimerkiksi yhteisiä ruokailuhetkiä.

Monelle nykyisessä kotihoidon piirissä olevalla asukkaalla vuonna 2023 uusitun lain mukaan rakennettu toimintamalli on tervetullut. Kun samassa talossa käy tuttuja hoitajia ja samalla on mahdollisuus yhteiseen toimintaan, voi omassa kodissa asuminen

Asukasohjaajat Mari Kokko ja Päivi Salo sisustivat uudelleen Anttilankatu I B:n sisäntuloaulaa kokoontumispaikaksi. Talon vanha kerhohuone tulee toimimaan yhteisöllisen asumisen ruokailutilana.

tuntua turvallisemmalta ja sisältörikkaamalta kuin ennen tätä palvelumuotoa.

Yhteisöllisellä asumisella tuetaan ikäihmisen osallisuutta ja toimintakykyä

Yhteisöllistä asumista järjestetään ikäihmelle henkilölle, joka erityisestä syystä tarvitsee apua ja tukea asumisessa sekä hyötyy yhteisöllisyydestä. Tyypillisiä kriteerejä ovat pitkäaikainen turvattomuus ja yksinäisyyden kokemus, jotka heikentävät vahvasti nykyisessä kodissa asumista, eivätkä ole ratkaistavissa muilla tavoin. Asumismuotoon hyväksyttävällä asukkaalla tulee olla psyykkiset, kognitiiviset ja sosiaaliset edellytykset asua yhteisöllisessä asumisessa.

Yhteisöllisen asumisen paikka haetaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ikääntyneiden asiakasohjauksesta. Päätöksen paikasta antavat ikääntyneiden asiakasohjaajat. - Kun kriteerit täyttyvät, alamme etsimään asukkaalle sopivaa paikkaa. Yhteisöllisen asumispaikan myöntäminen pitää sisällään paikan ja yhteisöllisen toiminnan, jota

koordinoi yhteisökoordinaattori. Paikalla mahdollistamme asiakkaalle sosiaalisen toiminnan toteutumisen omassa asuinympäristössä. Muut tarvittavat palvelut, kuten kotihoito, tukipalvelut ja siivouspalvelut ohjataan asiakkaalle erikseen palvelutarpeen mukaisesti, kertoo asiakasohjaaja **Mari Arvio** ikääntyneiden asiakasohjauksesta.

Palvelun piiriin hakeutumisen tulee tapahtua asiakkaan omasta tahdosta. Asiakkaalla ei tulisi olla pitkälle edennyttä muistisairautta.

- Asumismuoto mahdollistaa osallistumisen. Yhteisökoordinaattori ei välttämättä rakenna talon toiminnalle valmista lukujärjestystä, vaan toiminnan tarpeet ja toiveet nousevat yhteisöstä. Yhteisön sisältä pyritään löytämään kunkin voimavarat ja taidot, joita voi valjastaa yhteisen toiminnan toteuttamiseen. Tavoitteena on, että jokainen voi tuntea itsensä merkitykselliseksi osaksi yhteisöä, Arvio kertoo.

info Toimisto tiedottaa

Kesätauko

Toimisto on kiinni kesälomien vuoksi ajalla 8.-19.7. Asuntohakemuksia ei käsitellä tuona aikana. Mikäli on tarpeen irtisanoa vuokrasopimus, voi sen tehdä sähköpostitse osoitteeseen vuokraus@lvas.fi tai päivättyllä kirjeellä osoitteeseen Lahden vanhusten asuntosäätiö sr, asuntosihteri, Laakso-

katu 17, 15140 Lahti. Vuokrasopimuksen irtisanomisaika on kalenterikuukausi ja se lasketaan alkavaksi irtisanomiskuukauden viimeisestä päivästä.

Asuntojen vuokrauksen asiakaspalveluaika on kesätauon ulkopuolella arkisin klo 9-12. Toimiston muun henkilökunnan tavoitat parhaiten puhelimitse tai sopimalla etukäteen tapaamisen toimistolle. Yhteystiedot löydät nettisivuiltamme www.lvas.fi/ota-yhteystta/toimisto/.

Hallinnon uutisia

Säätiön viestintä- ja asiakasvastaava Annika Lamminen on jäänyt perhevapaalle 11.6.2024 alkaen. Yhteystiedot pysyvät ennallaan laskutukseen, perintään ja maksamiseen liittyvien asioiden hoitamisessa (laskutus@lvas.fi tai puh. 044 735 4002).

Toivotamme asukkaillemme ja yhteistyökumppaneillemme hyvää kesää!

Anja Jaatisen ja vapaaehtoisen ystävän Heli Forsellin välillä on rakentunut syvä luottamus.

Ikäihmistien rinnalla kulkijoiden tarve on aina vain suurempi

Teksti ja kuvat **Hanna-Sisko Onnela**

Kolmannella sektorilla on merkittävä rooli julkisen sektorin ikäihmistien kotiin vietävien palveluiden täydentäjänä. Kohtaamiset, läsnäolo ja arjen hoiva luovat uskoa siihen, että apua on saatavilla, joku kuuntelee ja ettei omien asioiden kanssa ole yksin.

Lahden Lähimmäispalvelu ry on ollut vuosikymmenien ajan kotipalvelun, vapaaehtoistoiminnan ja vapaa-ajan toiminnan uranuurtaja Lahdessa. - Huomenta! **Heli Forsell** huikkaa Sai-

maankadun kerhohuoneen ovelta. Sitten hän riisuu takkinsa ja rientää halaamaan sohvalta istuvaa vapaaehtoistoiminnan asiakastaan eli ystävänsä **Anja Jaatista**.

Anja muutti hiljattain valmistuneeseen Saimaankadun taloon puolisonsa **Paavo Lehtiön** kanssa. Pariskunta arvostaa talon esteettömyyttä. Osteoporoosin aiheuttama lonkkakipu hidastaa muuten aktiivisen naisen vauhtia. Työperäisten sairauksien rasittaman Paavon elämäniipiiri taas on tyypistynyt kodin ympäröihin. Hän on se, jonka vuoksi pariskunta aikanaan tutustui Heliin.

- Kävimme alkuun Paavon kanssa kävelyillä ja Anja pystyi käymään sillä välin asioilla. Oli hirveän mielenkiintoista ja opettavaista kuulla toisen elämän vaiheista ja ajatuksista, Heli kertoo.

Ja vaiheita Anjan ja Paavon elämään on sisällytettykin. Pariskunta löysi toisensa vuonna 1989, vuosi Anjan leskeksi jäämi-

sen jälkeen. Kohtaamista Anja kuvailee pelastukseksi. Yhdessä nähtiin maailmaa Anjan Tupperware-edustajana ja aluejohtajana ansaitsemilla matkoilla. Lahden Autokorilla uransa hitsarina tehnyt Paavo rakensi itse veneitä ja kunnosti Päijänteen saarella sijaitsevaa mökkiä. Anja teki parhaimmillaan kolmea työtä. Usein hän lähti viideksi leipomoon, jonka jälkeen hän kiiruhti kotiin ompelamaan pehmolelujä isältä perityllä teollisuuskoneella. Tekemistä riitti, sillä illalla saattoi odottaa vielä pari Tupperware-esittelyä.

Anja jätti muut työt ja heittäytyi Tupperware-uralle juuri laman alla. Työ kantoi lamavuosien yli, sillä ihmiset halusivat kokoontua esittelyihin, vaikkeivat aina olisikaan ostaneet mitään.

- Sain aina esittelytuotteet itselleni. Paavo rakensi kaappeja sitä mukaa kun muovirasioiden määrä kasvoi. Ei niistä läheskään kaikkia koskaan käytetty, Anja nauraa.

Ystävänä ikäihmisen arjessa

Lähimmäispalvelun vapaaehtoistyön ajatus on olla lähimmäinen ystävälle. Heli kuuntelee Anjan muistelmia välillä kädestä kiinni pitäen, vuoroin silmät naurusta tuikkien ja vuoroin kyynelistä täyttyen.

- Tässä työssä tulee hyvin läheiseksi ja luottamus rakentuu molemmin puoliseksi, Heli sanoo.

- Minä sain Helin ystäväksi, vaikka olin ollut vain siinä rinnalla, kun hän kävi Paavon luona. Sitä oikein aina odottaa, että Heli tulee ja monesti ehtii jo tulla ikävä, Anja kertoo.

Ystävänä ikäihmisen arjessa

Heli käy Anjan ja Paavon luona kerran viikossa ja viipyy noin kahden tunnin ajan. Yhdessä ollessa jutellaan ja usein mietitään jotain Anjan ja Paavon arjessa esiin tullutta pulmaa.

Heli on jäänyt eläkkeelle kotipalvelun työntekijän tehtävistä. Ennen eläköitymistään hän teki sekä kotipalvelua että vapaaehtoistyötä Lahden lähimmäispalvelun riveissä kolmenkymmenen vuoden ajan.

- Omat vanhempani kuolivat varhain, joten kai minulla on ollut kaipuu saada olla yhteydessä vanhempaan sukupolveen, Heli miettii.

Yksityisenä palveluntuottajana Lahden lähimmäispalvelun tarjoama kotipalvelu on erilaista julkisen puolen palveluihin verrattuna. Kotipalvelun luonne muuttui Helin työssäoloaikana. Alkuun siihen sisältyi enemmän siivousta, kauppa-asioiden hoitoa ja kotona auttamista, sittemmin alettiin puhumaan enemmän asiakkaan kokonaisvaltaisesta hoitamisesta. Sen tärkeys korostui, että asiakkaan luo tuli aina sama henkilö.

- Muutos oli hyvä ihan ehdottomasti. Vaikka meillä oli menoa ja touhua, ei meillä ollut kiireen tuntua. Ymmärrän hyvin julkisen

puolen työntekijöiden paineen, kun 20 minuutissa pitäisi saada asiat hoidettua, kirjattua käynti puhelimitse ja vielä kohdattua asiakas. Ei siinä jää kauheasti aikaa sille kohtaamiselle, Heli miettii.

Maritta Rahunen on seurannut kotipalvelun muutoksia Lahden Lähimmäispalvelu ry:n palveluohjaajan roolista käsin jo vuosien ajan.

- Aiemmin kun meidän kotihoitomme teki säännöllistä kotihoitoa palvelusetelillä, olivat yksityisten palveluntuottajien lyhimmat kotihoitokäynnit 30 minuutin pituisia. Kun tuli muutos, että myös palveluntuottajien tulee tehdä 10-15 minuutin käynnejä, luovuimme säännöllisen kotipalvelun palveluseteleistä. Nyt teemme kotihoitoa itse maksaville asiakkaille ja omaishoidon palvelusetelillä omaishoitajien sijaistamisia. Teemme myös kotisiivousta, jonka asiakkaat maksavat itse.

Nykyisin huonokuntoisia vanhuksia asuu kodeissaan kotihoitokäynnin turvin aiempaa enemmän. Uusia kotipalvelun tuottajia on tullut paljon lisää alueelle.

- Voimme tehdä juuri niitä töitä ja avustaa niissä asioissa, joita asiakas haluaa ja tarvitsee. Ainoastaan omaishoidon palvelusetelillä tehtävässä kotihoitossa meidän tulee noudattaa Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ohjeita ja määräyksiä, kertoo Maritta Rahunen.

Kotipalvelua asiakas edellä

Lähimmäispalvelun lyhin kotihoitokäynti on 30 minuutin mittainen. Näin halutaan turvata se, että työntekijällä on aikaa kohdata asiakas. Siihen, että työntekijä olisi aina sama, pyritään mahdollisuuksien mukaan. Asiakkaan toiveita työntekijän ja ajankohdan suhteen kuunnellaan.

Yhdistyksen arvot ovat vastuullisuus, luotettavuus, arvostus, yhteisöllisyys ja inhimillisyys. Kotipalvelussa työntekijältä vaaditaan asiakaslähtöisyyttä, palveluhenkisyttä, ammatillisuutta sekä kykyä kunnioittaa asiakasta ja hänen kotiaan.

- Työntekijän tulee aidosti kuunnella asiakasta. Asiakkaalle täytyy jäädä tunne,

”Työntekijän tulee aidosti kuunnella asiakasta. Asiakkaalle täytyy jäädä tunne, että hänen mielipiteillään ja toiveillaan on aidosti merkitystä ja työntekijä tekee työtään mielellään.”

että hänen mielipiteillään ja toiveillaan on aidosti merkitystä ja työntekijä tekee työtään mielellään. On tärkeää, että myös kotisiivoojat seurustelevat asiakkaan kanssa ja kyselevät hänen kuulumisiaan. Käynnin loppupuolella asiakkaalta kysytään ”onko kaikki nyt hyvin?” ja ”voinko vielä tehdä jotain?”, Rahunen kertoo.

Hyviä kotipalvelun työntekijöitä arvostetaan ja kaivataan riveihin lisää. Rahunen toivoo etenkin nuorten omaa urapolkua etsivien löytävän ikäihmistien kanssa työskentelyn pariin.

Tukea jaksamiseen

Pitkällisen ystävien ja läheisten suostutuksen myötä Anja viimein suostui: heidän luonaan käy nykyään kerran kuussa siivooja. Siivouksen hoitaa aina sama, tuttu henkilö. - Kyllä etenkin ikäihmisiä ajatellen olisi tärkeää, että kotiin tulee huushollaamaan aina sama ihminen, Heli miettii.

Anjan ja Paavon kotona vieraillee myös kerran päivässä kotihoito. Anja hoiti vuosien ajan Paavon haavahoidon, kunnes totesi, että kyllä tätä voisi joku toinenkin tehdä.

- Paavo toivoo minun olevan katsomassa vieressä, että se tehdään oikein. Saapumisaika on suuntaa antava ja hyvin usein meille tulee eri ihminen kuin edellisellä kerralla, Anja harmittelee.

Heli kuuntelee ymmärtäväisen näköisenä vierestä. Tuleeko vapaaehtoiselle koskaan huoli ystävän jaksamisesta?

- Kyllä se välillä tulee. Välillä huomaan ajattelevani muulloinkin kuin heidän luona ollessani, että mitenhän siellä pärjätään. Olen ollut viime aikoina huolissani Anjan jaksamisesta ja siitä hänelle puhunutkin. Anja on välillä kipeä ja hänkin tarvitsisi hoitajaa, Heli miettii.

- Helin kanssa pystyy puhumaan mistä vaan. Hänen kannustuksensa ansiosta olen saanut soitettua meille apua tai lääkärin aikoja, Anja toteaa.

Helin kaltaisia rinnalla kulkijoita kaivataan kipeästi lisää. Tällä hetkellä Lahden Lähimmäispalvelu ry:llä on jonossa yli 30 ystäväpyyntöä. Yhdistyksen vapaaehtoistoiminta pyörii STEA:n eli Sosiaali- ja terveysministeriön avustuskeskuksen varoin.

Virtaa vapaaehtoistyöhön -toiminta kouluttaa ikäihmistien kanssa tehtävään työhön suuntautuvia vapaaehtoisia ja koordinoi monipuolista vapaaehtoistoimintaa. Tällä hetkellä Lähimmäispalvelun vapaaehtoisina

toimii hieman yli sata henkilöä.

- Vapaaehtoistoiminnalle on todella kova kysyntä ja vapaaehtoisia tarvitaan tulevaisuudessa entistä enemmän. STEA:n avustukset tulevat tulevaisuudessa vähemmän huomattavasti, mutta toivottavasti meidän toimintamme saa edelleen rahoitusta. Haemme rahoitusta ja selvittämme sen tuloksellisuutta vuosittain, kertoo Lähimmäispalvelun toiminnanjohtaja **Jonna Piipponen-Karkulowski**.

Vapaaehtoistyö on antamista ja saamista

Paavo täyttää syksyllä 84 vuotta. Anjalla mittariin tuli 21. syntymäpäivä.

- Olen nimittäin syntynyt karkauspäivänä! myös 84-vuotias Anja nauraa.

- Onhan siinä jo ikää, kun ajattelee, Heli tokaisee.

- Mitä olen sivusta seurannut ja kuunnellut, niin on ollut ihan valtavan mielenkiintoista kuulla, mitä kaikkea olette elämässä Paavon kanssa ehtineet tehdä. Ehkä tällaisena hetkenä, aina kun teillä on sairautta ja muuta,

niin ne entiset muistot kantavat. Aikanaan tavatessamme Paavo kertoi muistojaan suurella lämmöllä. Kyllähän hän nytkin usein sanoo, että niin hyvin Anja häntä hoitaa. Kyllä se kiitos sieltä tulee, Heli sanoo Anjan katsoen.

- Kyllä Paavo minua hyvin usein kiittää, Anja myöntää silmät kostuen.

- Otin varuiksi nenäliinoja, jos me vaikka aletaan itkemään, Heli sanoo. Ja sitten taas nauretaan. Vapaaehtoistyössä ikäihmisen ystävänä toisen elämä toiveineen, tarpeineen ja puutteineen voi tulla hyvin lähelle. Heli onkin kuullut usein kysymyksen, miten tällaista työtä jaksaa tehdä.

- Se motto, että antaessaan saa, pitää täysin paikkansa. Lähimmäispalvelussa on iso vapaaehtoisryhmä. Uusia koulutetaan kaiken aikaa ja tarvetta uusille tekijöille olisi. Moni joutuu odottamaan ystävän löytymistä.

Olen ollut usein koulutuksissa kertomassa omista kokemuksistani. Kannustan aina, että mukaan voi tulla rohkeasti. Vapaaehtoisella olisi hyvä olla määrätynlainen asenne ja kyky kunnioittaa toisten mielipiteitä. Olen

huomannut, että ulospäänsuuntautuneet ihmiset hakeutuvat vapaaehtoiseksi, mutta sen ei kannata antaa rajoittaa. Joskus voikin olla, että ikäihmiselle voisikin sopia paremmin hieman hiljaisempi tai pidättäytyvämpi ystävä, Heli kannustaa.

Oma sairaus ja miehestä huolehtiminen ovat vieneet terää Anjan jaksamisesta. Silti utelias ja avoin mieli vie häntä yhä erilaisiin tapahtumien ja harrastusten pariin. Anja käy kuntosalilla, elokuvakerhossa, teatterissa ja konserteissa. Yksi mieleisimpiä harrastuksia on Räpätit. Lähimmäispalvelun koordinoimassa räppiryhmässä seniorit räppäävät heitä koskettavista ajankohtaisista aiheista.

- Tyttärenpoika koristeli minulle Räpätilippiksen. Menin se päässä kerhoon ja kohta kaikki Räpätit halusivat samanlaisen, Anja nauraa.

”Vapaaehtoisella olisi hyvä olla kyky kunnioittaa toisten mielipiteitä.”

Kotipalvelu vapauttaa voimavaroja arjessa jaksamiseen

Ikäihminen arvostaa sitä, että kotiin tuotavan palvelun tekee aina tuttu ihminen. Parhaimmillaan tutun tekijän kanssa syntyy molemminpuolinen luottamus.

Laaksokadulla asuva **Anna-Maija Martikainen** totesi kolme vuotta sitten, ettei enää oikein jaksa imuroida. Aiemmin siivoamassa käynyt tyttärenpoika oli muuttanut Helsinkiin. Niin hän päätti ostaa siivouspalvelun Lahden Lähimmäispalvelusta. Kerran kuussa saapuva siivoaja **Sirpa Saarinen** imuroi matot, pesee lattiat ja vaihtaa Anna-Maijan kanssa kuulumiset työn lomassa. Kaksi kertaa vuodessa pestään ikkunat. Siivoajan vierailu on mukava hetki.

- Sirpan kanssa tulee juteltua kaiken aikaa. Hän on todellinen asiakaspalvelija ja sehän se kai on tarkoituskin tällaisessa palvelussa. Hän on iloinen, puhelias ja ottaa huomioon ikäihmisen. Ajattelen, että tällainen henkilön pitäisi ollakin, kun tulee ikäihmisen kotiin. En tykkäisi itse, että siivoaja vaihtuisi. Sen pitää olla tuttu ihminen, joka tulee. Silloin voi uskoutua ja luottaa, Anna-Maija miettii.

Ensimmäisellä käynnillä siivoajan kanssa katsotaan, miten kauan mi-

Anna-Maija siivoamassa Sibeliuksenkadulla, jossa sijaitsee kroonikko-osasto. Myöhemmin pitkäaikaissairaiden osasto siirtyi Jalkarantaan.

Anna-Maija Martikainen seuraa ajankohtaisia tapahtumia ja politiikkaa television ja sanomalehtien välityksellä. Aktiivisesti asukastointimintaan osallistuva nainen uskoo puskaradion voimaan palveluita etsittäessä ja suositeltaessa.

hinkin toimeen menee aikaa. Sitten asiakas saa päättää siivoukseen käytettävän ajan ja sen, mitä tehdään. Työn osuudesta saa kotitalousvähennyksen.

Anna-Maija hoitaa itse omat lääkkeensä. Tytär asuu ja on töissä lähellä, joten hänen kanssaan tavataan lähes päivittäin. Ja aikomus onkin tavata vielä pitkän aikaa, sillä lasten ja lastenlasten kanssa on sovittu, että he tulevat laulamaan Anna-Maijalle hänen täyttäessään 100 vuotta.

- Sanoin, että ruvetkaa harjoittelemaan vaan, vielä on 17 vuotta aikaa, Anna-Maija naurahtaa.

Tarpeen vaatiessa Anna-Maija laajentaisi kotipalvelua. Siivouspalvelu on riittänyt toistaiseksi.

- Kyllä siivoaja on helpottanut elämää. Mukavaa on sekin, että tiedän aina etukäteen, milloin Sirpa on tulossa.

Avoimin mielin

1960-luvulla Kuopiosta Lahteen muuttanut Anna-Maija on ehtinyt työskennellä monessa eri toimessa. Hän on ollut kiinteistösiivoaja, sairaala-apulainen, osastoapulainen ja entisen KTV:n, nykyisen JHL:n, jäsenen päluottamusmies. Lisäksi hän on ollut mukana kaupungin päätöksenteossa. Parhailaan hän toimii asukasedustajana asuntosäätiön hallituksessa. Poliitikkaa hän seuraa enää television ja sanomalehtien

välityksellä.

- Poliitikkaan minua on ajanut uteliasuus sitä kohtaan, mitä yhteiskunnassa tapahtuu ja miten asioita tehdään. Nykypoliitikkaa seurattessani minusta tuntuu, että asioista pitäisi keskustella ensin yhteisesti, ennen kuin joku vain päättää mitä tehdään.

Joustavaa mieltä voi politiikan lisäksi tarvita myös kutsuessaan toisen siivoamaan omaa kotia. Etenkin, jos sattuu olemaan erityisen tarkka ihminen. Itsekin siivoajana urallaan työskennellyt Anna-Maija kertoo, että oma siivoustausta ei vaikuta Sirpan työn analysointiin.

- Kun meille työpaikassani tuli uusia ihmisiä siivoamaan, kerroin heille aina, että voit tehdä näin, mutta voit myös keksiä paremman keinon. Mielestäni niin pitäisi opettaa ihmisiä, jotka tulevat uuden äärelle. En kulje Sirpan perässä katsomassa, miten hän työnsä tekee. Tosin eihän meistä ikäihmisistä aina tiedä, mitä me tehdään, Anna-Maija naurahtaa pilke silmäkulmassa.

Kotipalvelun työntekijä voi olla odotettu vieras

Anna-Maijan luona siivoava Sirpa Saarinen on palvellut lahtelaisia ikäihmisiä jo 36 vuoden ajan. Tuona aikana maailma ja kotiin vietävät palvelut ovat muuttuneet paljon. Työtahti, ennakoitavuus ja asuinolot näyttävät toisenlaisilta nykyään. Sirpa kohtasi

vielä 1990-luvulla ikäihmisiä, jotka elivät puulämmitteisissä taloissa. Asiakkaan yhä nukkuessa Sirpa hiipi talviaamuksiin pitämään tulta yllä uunissa.

Kuten Anna-Maija Martikainen, arvostavat monet muut Sirpan asiakkaat hänen valoisaa olemustaan ja tehokkuuttaan. Arjen piristäjä on odotettu vieras.

- Tässä työssä on tärkeää muistaa inhimillisyyttä, vaikka kiire olisikin, Sirpa toteaa.

Kiireen ja tehokkaan ajankäytön keskellä kotiin vietävissä palveluissa pitäisi jäädä aikaa tarkistaa, löytyykö asiakkaan jääkaapista homeista ruokaa tai varmistaa se, että asiakas syö hänelle lämmitetyn ruoan.

Sirpan työn arvo ja merkitys syntyy arjen kohtaamisista. Sirpa kokee, että kuulumisten vaihto ja juttelu nousevat yhtä tärkeäksi tehtäväksi pölyjen pyyhkimisen rinnalle.

- Työssä on parasta, kun vanhukselle voi tarjota apua siinä asiassa, missä hän sitä tarvitsee. Sellaistakin saattaa tapahtua, että imuroinnista ei meinaa tulla mitään, koska asiakas painaa jatkuvasti imurin pois päältä tullakseen kuulluksi ja saadakseen asiansa kerrotuksi, Sirpa nauraa.

”Arjen piristäjä on odotettu vieras.”

Yhdessä Päijät-Häme -hanke syntyi luomaan yhteyksiä järjestöjen välillä ja lisäämään kansalaisten osallisuuden mahdollisuuksia maakunnassa.

Teksti ja kuva **Hanna-Sisko Onnela**

Yhteistyöllä potkua kansalaistoimintaan

Hankkeen projektipäällikkö Marja-Leena Pellikka ja projektityön tekijä **Sofia Heinonen** istuvat Fellmannian kiinteistön alakerran valoissassa toimistotilassa. Säännöllisin väliajoin kadulla kulkee joku, jolle työpari nostaa kätensä tervehdykseen. Tänne on muodostunut järjestökentän yhteisö. Pellikka ja Heinonen luotsaavat Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysturva ry:n kansalaistoiminnan Yhdessä Päijät-Häme -hanketta sekä kumppanuustaloa, joka kokoaa saman katon alle alueen voittoa tavoittelemattomia järjestöjä ja yhdistyksiä. Myös kaupunki, hyvinvointialue ja seurakunta voivat varata tiloja kokouksiin ja erilaisiin tapahtumiin.

Yhteistyön myötä osallisuutta Lahteen

Päijät-Häme on maakunnista viimeinen, joka sai järjestöjen yhteisötalon. Pellikka arvelee sen johtuvan siitä, että aiemmin Lahdessa ei ole ollut kovin vahvaa yhdessä tekemisen toimintakulttuuria. - Tarvetta tällaiselle hankkeelle on. Julkinen sektori pienentää jatkuvasti hankkeiden ja järjestöjen käyttöön ohjattuja summia. Järjestöyhteistyö lisää synergiaa, kun pääsemme yhdistämään voimamme. Nyt ajatuksia ja ideoita voidaan heitellä vapaammin ja syntyy väyliä yhteisrahoituksen hakemiselle, Heinonen miettii. - Monessa kunnassa ymmärretään jo, että

talous on paljon muutakin kuin euroja. Menot syntyvät pahoinvoinnista ja tulot hyvinvoinnista. Järjestökenttä on tärkeä yhteiskunnan vaikuttaja, joka ottaa koppia pahoinvoinnin torppaamisesta ja osallisuuden lisäämisestä. Sieltä käsin voidaan vaikuttaa suoraan heikommassa asemassa olevien, kuten lasten, nuorten, perheiden, mielenterveyskuntoutujien, ikäihmisten ja omaishoidettavien asioihin. Puhutaan aina siitä, miten paljon palveluihin täytyy käyttää rahaa. Mutta yksinäisyyttä ei voi hoitaa pelkästään rahalla, Pellikka lisää.

Hankkeessa järjestöt, hyvinvointialue, kaupunki, kunnat ja yritykset tuodaan saman pöydän äärelle. Myös verkosto-, tapahtuma- ja tilayhteistyö, yhdistysfoorumi sekä hyvinvointialueen järjestöneuvottelutoimikunta ovat osa toimintaa.

Digiosallisuus on tärkeä osa hanketta. Tavoitteena on hankkeen aikana saada rakennettua virtuaalinen E-talo, jonka kautta on mahdollista saada kontaktoitua

ja osallistettua järjestöjä ympäri maakunnan. Päijät-Hämeen liitto heitti hankkeelle pallon heidän hankkeensa kautta kootun digituki-verkoston jatkon muodossa. Digiosallisuus ja -turvallisuus ovatkin kiinnostavia ja tärkeitä juuri nyt. Siitä kertoo osaltaan Fellmanniassa toimiva Digikinkerit, minkä toiminnan suosio on valtava. Kinkereille osallistujia pelkästään Lahdessa on nyt yli kolmesataa henkilöä.

Hankkeen toiminnan keskiössä ovat kohtaamiset.

- Tämä on yhteisöllisyyttä ja tunnetta siitä, että kuuluu johonkin. Se on osallisuuden ydin. Olivat tapahtumat sitten järjestöjen jäsenilleen tai kaikille kansalaisille järjestämiä, korostuu kaikissa tapahtumissa kohtaamisen ja kohdatuksi tulemisen tärkeys, Heinonen miettii.

Kumppanuustalo tuo ihmiset yhteen

Hankkeen tavoite on tavoittaa järjestöt ja tukea heitä tuomaan kansalaiset oman toimintansa äärelle. Kumppanuustalo antaa yhteisen katon erilaisille tapahtumille ja tiloista vuokraaville järjestöille. Toiminta ei suuntaudu pelkästään järjestöjen jäsenille, sillä ihmisiä saattaa tulla kohtaamaan toisiaan esimerkiksi erilaisten järjestöjen projektien kautta. Talossa on järjestetty jo messuja, taidenäyttelyitä, tapahtumia ja kokoontumisia muun muassa yliopiston, TE-toimiston, kaupungin ja teatterin toimesta. Talossa toimii myös lounasravintola. Aulasta torsiin löytyvä järjestöopas ohjaa vierailijoita verkoston järjestöjen pariin.

- Aulaan voi tulla aukioloaikoinamme tekemään töitä ja opiskelemaan. Järjestöt voivat tuoda yhteisötilaan ihmisryhmiä liikkeelle panevia toimintoja. Toivon näkeväni täällä enemmän lapsia ja nuoria. Ikäihmiset ovat löytäneet tänne hyvin, sillä heidän suosimansa järjestöt ovat aktiivisia, Heinonen kertoo.

Vaikka talo on hankkeen toiminnan keskiö, ei toimipaikkaa tahdota nähdä rajoittavana

tekijänä. Päinvastoin.

- Toimintamallimme on monistettavissa ja siirrettävissä kaikkiin Päijät-Hämeen kuntiin. Se voi olla vaikka kylän tyhjä seuratalo, johon yhdistykset alkavat rakentamaan yhteisöään. Toissijaisista erimielisyyksistä voi tapella nurkan takana, mutta yhteisestä päämäärästä sopiminen on onnistumisen avain, Pellikka kertoo.

- Järjestöyhteistyö vaatii neutraalia maaperää. Se ei tarkoita sitä, että pitäisi olla hajuton, mauton ja arvoton. Oman yhdistyksen arvopohjaa ei tarvitse eikä pidäkään unohtaa. Onnistuakseen eri toimijoiden yhteistyö vaatii yhteisistä pelisäännöistä ja rajoista sopimista, Heinonen lisää.

Kolmas sektori täyttää yhteiskunnan turvaverkon aukkoja

Tie kansalaistoiminnan syntyyn on oivallus siitä, että yhdessä tekemällä asioihin voi vaikuttaa ja parhaimmillaan uudistaa yhteiskuntaa. Sadattuhannet suomalaiset vaikuttavat omaan kohderyhmäänsä ja ympäristöönsä erilaisten yhdistysten, yhteisöjen ja kansalaisjärjestöjen jäseninä. Kolme neljäsosaa suomalaisista kuuluu johonkin yhdistykseen. Meistä puhutaankin yhdistysten maana, jossa kansalaistyhteiskunta on järjestäytynyt pitkälti yhdistyksiin.

Vuonna 2017 Tilastokeskuksen tekemän tutkimuksen mukaan 65 vuotta täyttäneistä yli puolet oli osallistunut yhdistystoimintaan. Aiempiin tutkimuksiin verrattuna määrä oli kohonnut selvästi. Kasvu selittyy sillä, että ikäihmiset ovat aiempaa hyväkuntoisempia ja siten aktiivisempia pidempään.

Järjestökenttä tarjoaa paljon mahdollisuuksia senioreille. Yksi osallistumisen keino on vapaaehtoistyö. Pellikan ja Heinosen kokemuksen mukaan ikääntyneillä on voimia, kokemusta ja halua tehdä merkityksellistä työtä. Aina kuitenkin ei tiedä, mihin menisi tai mikä olisi oma juttu.

- Haluaisimme saada eri ikäluokat kohtaamaan. Seniorille oma paikka voi löytyä vaikka sadun lukemisesta lapsille, Heinonen miettii.

Järjestökentällä tapahtuu paljon hyvää. Yhtenä onnistuneena, käytännön innovaatioita hyödyntävänä projektina Pellikka ja Heinonen mainitsevat mm. Liikkuvan senio-

”Yhteiskunnan suurta turvaverkkoa voisi tihentää tiiviimmällä yhteistyöllä.”

ripisteen. Palvelu liikkuu niille seuduille, missä ikäihmiset eivät pääse palveluiden pariin.

- Yhteiskunnan suurta turvaverkkoa voisi tihentää tiiviimmällä yhteistyöllä. Jos me kaikki toimimme erikseen, jäävät resurssit helposti riittämättömiksi. Niin turvaverkoon jää väistämättä aukkoja, joista turvatomimmat ja heikoimmat saattavat pudota, jos kukaan ei löydä heitä, Pellikka miettii.

Heinonen ja Pellikka toivovat pystyvän tekemään vapaaehtoistyötä näkyväksi hankkeen aikana.

- Vapaaehtoistyön merkityksellisyyden mittausta on tehty ja sen arvo on tunnustettu. Mutta päätöksenteon kannalta on välttämätöntä vääntää vapaaehtoistyötä koordinoivien tahojen osuutta euroiksi. Keskusteluissa täytyisi muistaa, että järjestökenttä ei ole ainoastaan kuntien järjestöavustuksilla elävä kenttä, vaan se tuo kehittämisresursseja ja varoja alueelle. Tämän lisäksi järjestöt työllistävät Päijät-Hämeessä huomattavan määrän sote-alan ammattilaisia ja kuntouttavat eri palveluin ihmisiä yhteiskuntaan, Pellikka päättää.

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysturva ry:n kansalaistoiminnan hanke Yhdessä Päijät-Häme (2023-2025). Tavoitteena on saada hankkeelle pysyvä rahoitus.

Tarkoitus

Parantaa kansalaistoiminnan edellytyksiä, edistää ja syventää järjestöjen välistä yhteistyötä sekä lisätä kuntalaisten osallisuusmahdollisuuksia ja hyvinvointia yhteisökeskustoiminnan kautta.

Tavoite

Järjestöjen, kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyön vahvistaminen ja vakiinnuttaminen.

säätiön väki

Tarjoilija
Aatu Kokkonen:

Tarkan markan mies

Säätiön ravintoloiden tiskien takana on voinut nähdä tutut kasvot jo viidentoista vuoden ajan. Pitkät työsuhteet ovat tyypillisiä säätiön ravintoloissa, eikä tarjoilija Aatu Kokkonen tee poikkeusta.

Aluksi Aatu tuli tekemään hajakuvoroja työharjoittelijana vuonna 2008. Töitä oli, kun muistotilaisuuksien ja syntymäpäivien tarjoiluun tarvittiin lisäkäsia. Vaivihkaa työvuorot lisääntyivät. Nyt Aatu tekee kolmen viikon rupeamia, joihin sisältyy 90 työtuntia. Työnkuvaan kuuluvat kassatarjoilu, tilaus- ja kylmäkötön työt.

Lammilta kotoisin oleva Aatu muutti äitinsä perässä Lahteen 2000-luvun alkupuolella. Sitä ennen hän ehti suorittaa siviilipalveluksen Evon metsäopiston talkkarin apulaisena.

- Lahdessa asuin vuoden äidin nurkissa, kunnes muutin Mustankallionmäen päälle. Sieltä oli lyhyt matka töihin, tosin eipä pitkästi ole nykyisestäkään kaupungintalon

vieressä sijaitsevasta kodista, Aatu tuumaa.

Matka töihin sujuu kävellen tai kesällä pyöräillen.

- Työmatkat ovat kivuttomat, sillä jokainen säätiön ravintola jossa käyn, sijaitsee kodista katsottuna saman matkan päässä.

Aatu on opiskellut aikanaan tarjoilijaksi Koulutuskeskus Salpauksessa.

- Tuttu ja turvallinen on mun juttuni, enkä ole heittäytyjätyyppiä oikein millään elämän osa-alueella. Olen enemmän tekijä kuin opiskelija, Aatu miettii.

Parhaat onnistumiset työssä kokee, kun asiakkaalta tulee aito palaute.

- Sehän on se juttu tällä alalla. Aika monesti tilaisuuksien jälkeen tullaan sanomaan "kiitos, olipa hyvä palvelu ja ruoat!". Siitä tulee hyvä mieli.

Aluksi Aatu työskenteli vain Wanhassa Herrassa. Sittemmin mukaan tulivat ajoittaiset kylmäkötövuorot sekä kassan ja iltakokousten hoitaminen Puntarissa. Onnissa tuuratessaan Aatun vastuulla on kassatyö ja tiskit.

Yksityistilaisuudet tuovat vaihtelua työarkeen

Tilaisuuksista mieleen on jäänyt säätiön tiloissa järjestetyt häät.

- Säätiön taloissa asuvat järjestävät monesti syntymäpäiviä tiloissamme. Ne ovat itsellekin mukavaa vaihtelua. Alkumaljat tuovat juhlan tuntua. Vaikka tarjoilijan työnkuva ei juuri muutu, tuo erilaisten ruokien tarjoilu itsellekin vaihtelua. Meillä on lähes poikkeuksetta seisova pöytä, eikä lautatarjoilua.

Poikkeuksen sääntöön toi juuri järjestetty kahdentoista hengen tilaisuus, jossa pöytään tarjottiin useita erilaisia pääruokia.

Kuten monen muun Wanhassa Herrassa kauan työskennelleen, myös Aatun puheissa kuultaa historian havinaa. Mieleen ovat jääneet iltaan asti auki ollut baatitiski, sekä nykyisen Kiveriö-kabinetin paikalla ollut tupakkanurkka.

- Tässä oli loossi kiinteine sohvineen, tuossa telkkari, ja tässä sai istua tupakoimassa, Aatu viittilöi.

Lakimuutoksen myötä tupakointitilat jäivät historiaan.

Nopsajalka

Aatu pelasi jalkapalloa pitkälle yli parikymppiseksi, mutta kertoo lopettaneensa harrastuksen budjettisyistä. Toisaalta on ollut vaikeaa hakeutua porukoihin ja Aatun mukaan jalkapallo vaatisi hyvän porukan. Jotain palloiluajoista silti on jäänyt lihasmuistiin, sillä Aatun mainitaan olevan ketterä liikkeistään.

- Eräät rouvat ovat lanseeranneet minulle lempinimen Nopsajalka. Viimeksi eräs asiakas sanoi, että vaihtaisinko nämä jalat hänen kanssaan. Hän myös epäili, onko minua olemassa kaksin kappalein, sillä näytän olevan menossa monessa paikassa samaan aikaan, Aatu naurahtaa.

Päivittäin käyvät asiakkaat tulevat työssä tutuksi. Aatu kertoo, että jotkut tuntevat jo niin hyvin, että voi arvata, millaista juttua kohta alkaa lentämään.

Aatu kertoo viihtyvänsä työkavereiden kanssa. Yhdessä käydään pelaamassa padelia ja siitä Aatu on mielissään.

- Minulle sopii porukalla tehtävä harrastus. Muuten kun menen töistä kotiin, niin olen siellä omissa oloissani.

Veljensä ja tämän lasten kanssa Aatu on tekemisissä ajoittain. Veljestään Aatu juttelee lämpimästi.

- Ollaan kai molemmat vähän sellaisia perinteisiä miehiä, ettei kauheasti käydä missään, Aatu miettii. Mutta jos kävisi niin - ja joskus käy - että Aatu lähtisi viihteelle, menisi hän kuuntelemaan 60- ja 70-lukuvaikeudesta poppia ja rockia. - Sellaista musiikkia, mistä on helppo löytää hyvä melodia ja sanoitus.

Taide kutsuu kulkemaan

Vaatimattoman, vähäeleisen ja omissa oloissaan viihtyvän miehen vapaa-ajasta paljastuu kiinnostava harrastus. Ensin hän kertoo viihtyvänsä lähinnä kotona myös loma-ajat, mutta innostuu sitten kertomaan taideharrastuksestaan. Se ja sukulaiset innostavat kulkemaan eri puolelle Suomea. Joskus hän käy Tampereella äidin luona, joskus Helsingissä veljen perhettä tapaamassa. Sukulaisten mökillä vierailu Päijänteen rannalla on jokakesäinen perinne.

- Tykkään taiteesta. Käymme äitini kanssa joka kesä Mäntässä kiertämässä alueen taidemuseot. Tyylisuunnalla ei ole väliä. Katson enemmän värejä, siveltimeä käyttöä, aihetta ja toteutustapaa. Vanhoissa teoksissa myös historia ja teoksen tarina voivat puhutella. Eniten pidän maisemateoksista. Liian pelkistetty voi mennä minulta ohi. Videotaidetta en jaksa katsoa. Taiteen ei tarvitse olla realistista.

- Moni pitää sitä hyvän taiteen mittarina, kun teoksesta näkee heti, mitä se esittää. Monet eivät myöskään pidä siitä, että veistotaiteessa muotokuvat eivät ole näköispatsaita. Joskus tosin mietin itsekin, että kaikista presidenteistä saisi olla näköispatsas. Tästä tavasta luovuttiin Kekkonen kohdalla, Aatu juttelee.

Aatu suosittelee lähtemään katsomaan taidetta vaikka Lahden uuteen taidemuseo Malvaan.

- Kaikki ei kaikille uppoa, mutta kannattaa mennä avoimin mielin. Ei se reissu joka kerta ole onnistunut, jos esillä oleva taide ei satu miellyttämään. Parhaimmillaan taide avartaa mieltä ja saa ajattelemaan, Aatu kannustaa.

Aatu arvelee kiinnostuksen taiteeseen tulevan taiteilijaisältään, joka opiskeli ammattiin kuvataideakatemiassa. Muutakin yhteistä löytyy.

- Isä on vähän erakko, häntä ei saa kirveelläkään ihmisten ilmoille. Sieltä me ehkä peritään tällaista, ettei kauheasti käydä missään, Aatu miettii.

Mutta jos kävisi niin - ja joskus käy - että Aatu lähtisi viihteelle, menisi hän kuuntelemaan 60- ja 70-lukuvaikeudesta poppia ja rockia.

- Sellaista musiikkia, mistä on helppo löytää hyvä melodia ja sanoitus.

Ei ne suuret tulot vaan ne pienet menot

Ensin Aatu toteaa, ettei hän ole kovin hyvin käyttämään rahaa.

- Ehkä en osaa käyttää sitä, kun ei ole tarvetta käydä viikottain vaateostoksilla. Silloin kun menen ostoksille, koetan panostaa laatuun, enkä osta halpakettujen tuotteita. Minulla on sama filosofia kaikissa hankinnoissani. Pysin ostamaan vähintään

"Parhaimmillaan taide avartaa mieltä ja saa ajattelemaan."

keskihintaista ja toivon, että hankkimani tuotteet kestävät. Monia valintoja tehdessäni tulen ajatelleeksi luontoa. Kierrätän ja vien tarpeetonta tavaraa SPR:lle.

Aatu kiirehtii kieltämään olevansa puunhalaaja. Mutta jos hän illanvieton aikana huomaa jonkun heittävän maahan tupakan tumpin, tulee siitä herkästi huomautettua.

Tulevaisuuden suhteen Aatulla ei ole suuria haaveita. Hän sanoo elävänsä päivän ja hetki kerrallaan. Työpaikan hän toivoo säilyvän.

- Luulen ja toivon pysyväni täällä kauan. En osaisi ajatella muuta, enkä edes osaisi hakea töitä. Tämä on ainoa työpaikka, jossa olen koskaan ollut. En oikein osaa kehua itseäni, jotta osaisin lähettää hienoja työhakemuksia. Kilpailu ei kiinnosta ja tämä palkka on minulle riittävä. En osaa kaivata uralla etenemistä tai sitä, että tienaisin paljon. Rahaa kun tuppaa olemaan riittävästi, jopa liikaakin, "tarkan markan mies" kun olen, Aatu toteaa hymyillen.

Silloin tällöin Aatu panostaa hetkeen nauttimalla Teerenpelin erikoisolutia. Laatu korvaa määrän.

- Ei ne suuret tulot, vaan pienet menot, Aatu vinkkaa.

Säätiötä hän kuvailee luotettavaksi työnantajaksi.

- Nykymaailmassa se tuntuu harvinaiselta. Säätiötä ei kehitetä ja ylläpidetä pelkästään tuotto edellä, se ei ole niin tiukasti suhdan-neherkkää ja toimintaan ei sisälly pakottavaa kilpailun tarvetta. Tämä on vakaa työpaikka kaikille meille, Aatu päättää.

Anna Greijer, pohjoisen tyttö

Ihanan lapsuuden suurperheessä elänyt Anna löysi työn sekä miehen Kemistä ja myöhemmin parempien mahdollisuuksien kotikaupungin Lahdesta. Perhe on edelleen suuri, nyt lastenlasten ja lastenlastenlasten myötä.

Tapasin Annan Anttilankadulla hänen kauniissa kodissaan, jossa kukat kukkivat lähes aina. Tässä asunnossa hän on asunut jo yli kuusi vuotta, eli hän on muuttanut uuteen taloon hetken valmistuttua. Anna kertoo viihtyvänsä hyvin Anttilankadulla, talo on rauhallinen ja sisäpiha kaunis.

Lahden vanhusten asuntosäätiöllä Anna on asunut jo 32 vuotta, aluksi Huovilankadulla, jonne muutti vuonna 1992 jäätyään eläkkeelle.

Lapsuus kului pihaleikeissä

Anna kertoo olevansa Sievissä syntynyt pohjoisen tyttö. Perheessä oli 15 lasta, seitsemän tyttöä ja kahdeksan poikaa. Sisaruksista viisi kuoli jo pieninä, joten elämässä oli myös surua.

Lapsuus oli Annan mukaan ihanaa aikaa. Koti oli turvallinen, eikä siellä kiroiltu tai kuritettu lapsia. Äiti hoiti lapsia kotona isän käydessä työssä. Kotona oli kolme lehmää ja lampaita. Anna piti erityisesti pienistä karitsoista, joita hän toi äidin kielloista huolimatta mukanaan sisälle tupaan.

Annan täyttäessä viisi vuotta syttyi talvisota. Oulua ja Rovaniemeä pommitettiin, mutta Sievi oli pieni paikka, eikä sinne osunut pommeja. Oulun pommitukset tosin näkyivät kotipihaan. Sotilaita näkyi joskus marssivan ohi. Äiti sanoi, että jos yli lentävissä lentokoneissa lukee OO, ovat ne suomalaisia, eikä niitä tarvitse pelätä. Lentäjät vilkuttivat lapsille ohi lentäessään. Joskus kone lensi niin matalalta, että katto oli lähteä mukana. Sodasta ei jäänyt lapsen mieleen mitään pahoja muistoja, paitsi se,

kun isää haettiin kotoa sotaan. Isä olikin mukana kahdessa sodassa.

Lasten suosiossa, myös sota-aikana, olivat pihapelit, joita he pelasivat yhdessä. Peleinä toimivat pesäpallo, kymmenen tikkoa laudalla, ruutuhyppely sekä peli, jossa pukattiin palloa eri kehon osilla ja keksittiin niille hauskoja nimityksiä, kuten pääkköset, polvet ja sivut.

Lahdesta tuli kotikaupunki

Annan ollessa 14-vuotias perhe muutti Kemisiin. Jo lapsena alkanut pyöräilyharrastus vei Annan mennessään ja vaikka muitakin harrastuksia tuli kokeiltua, pysyi pyöräily aina mieluisimpana harrastuksena. Nuorena Anna pyöräili jopa 90 km päivässä, kerrankin Kemistä Kuivaniemen kirkolle limsapullon voimalla. Kesäisin pyöräilyä kertyi 1400 km.

Kemissä asuessaan Anna oli töissä Veitsiluodon paperitehtaalla ja siellä hän tapasi tulevan miehensä. Nuoripari vihittiin ja pian perheeseen syntyi ensimmäinen poika ja myöhemmin Kemissä asuessa vielä kolme poikaa.

Nuoripari muutti parempien työmahdollisuuksien perässä Lahteen, kun mies sai sähkölaitokselta töitä. Vanhemmat ajattelivat, että Lahdessa olisi lapsille paremmat opiskelumahdollisuudet. Anna oli käynyt ammattikoulun ompelupuolen. Hän oli lasten kasvaessa työssä Ormalla nappikoneella ja lisäksi pliseerasi hameita. Myöhemmin Anna siirtyi Upon pesukoneitehtaalte töihin. Palkka oli siellä kolme markkaa tunnilta parempi kuin edellisessä työpaikassa Ormalla.

Anna nauttii valoisasta asunnostaan. Uudenmaankadulle antavasta ikkunasta voi seurata liikennettä ja kaupungin menoa, mutta toinen ikkuna tarjoilee luontonaikymää. Valosta nauttii myös Annan upeasti kukkiva kaktus.

Suuri ja läheinen perhe ympärillä

Anna erosi miehestään vuonna 1986, oltuaan naimisissa 33 vuotta. Mies kuoli kymmenen vuotta sitten. Anna on läheisissä väleissä kaikkien poikiensa ja heidän perheidensä kanssa. Yksi pojista on jo eläkkeellä ja käy auttamassa äitiään mm. siivoamalla. Annalla on yhdeksän lastenlasta ja neljä lastenlastenlasta. Kodin parvekkeelta kurkistaa iso nalle, joka on Annan saama 85-vuotislahja lapsilta. Ensi joulukuussa Anna täyttää 90 vuotta. Sitä on kyllä vaikea uskoa hymyilevää Annaa katsoessa.

Yönsä sohvalla viettävä Annan jättinälle ilahduttaa ohikulkijoita parvekkeella tuuletuessaan.

Annan äiti halusi, että tytöllä on rippikuvassa keskijakaus ja rusetti. - Siksi minulla on noin myrtynyt ilme. Pyysin kuvaajaa poistamaan rusetin kuvasta jälkikäteen, Anna muistelee.

Wanhan Herran kierrätystapahtuma oli menestys

Kierrätystietoa, hyötyä ja ohjelmaa tarjottiin huhtikuussa

HIEMAN PILVISEN HARMAANA alkanut päivä pyöräytti liikkeelle Lahden vanhusten asuntosäätiön ja Lahden Lähimmäispalvelun yhteisvoimin järjestämän kevättempauksen ikäihmisille. Päivän teema oli kaikki kierrätykseen ja lajitteluun liittyvät asiat. Wanhan Herran aulatilassa seisoi opastetaulu, jonka viittojen mukaan saattoi löytää tapahtumapisteet parsimisopastuksesta lääkelajitteluun, nixsinurkasta lumppukeräykseen sekä lajitteluluennolta tavaranvaihtotorille. Tarkkaavaisimmat opasteiden seuraajat saattoivat löytää opasteen myös Pariisiin, 2434 km.

Tapahtumapisteet tarjosivat tietoa, hyötyä ja ohjelmaa
Salpauksen nuoriso- ja yhteisöohjaaja opiskelijat **Johanna Haavisto** ja **Hiski Hildén** olivat suunnittelussa mukana ja tapahtumassa heidät kohtasi jätteiden ja lääkkeiden lajitteluopastuspisteiltä.

Salpakierron asiantuntija **Johanna Ulmanen** jätelajitteluluennolla riitti kuulijoita. Sen jälkeen kävijät saivat pysähtyä testaamaan vasta verestettyjä tietojaan Haaviston kokoamalle jätteenlajittelun testipisteelle.

Sota-aikaiset kankaat jatkavat tarinaansa Alli Rinteen käsitoissa.

- Ihmiset ovat pääosin tietoisia lajitteluperiaatteista, mutta joissain kohtaa tiedoissa voi olla puutteita. Esimerkiksi juomalasin moni lajittelisi lasinkeräykseen vaikka oikea kohde on sekajäte. Samoin on yhä yleistä, että biojätteeseen päätyy pieniä, ohuita muovipusseja. Ekologisen biojätteen voi taitella vaikkapa sanomalehdestä, Haavisto kertoi.

Tapahtuma sai mukavasti väkeä liikkeelle. Se näkyi etenkin tavaranvaihtotorilla, jossa kuulumiset ja tavarat vaihtoivat omistajaa vilkkaan puheensorinan keskellä. Laaksokadulla asuva **Pirkko Eskola** oli tuonut vaihtotorille kassillisen vaatteita. Uusi omistaja otti kiittolisena Eskolan vaatteet vastaan.

- Itselleni en halunnut katsoa täältä mitään! Eskola naurahti. Hän on asunut talossa kahden vuoden ajan. Sitä edelsi suuren maatilan tyhjennys tavarasta.
- Siellä oli todella paljon 60-vuotisen avioliittoni aikana kerääntynyttä tavaraa. Ehdin tottua siihen, että tilaa oli paljon. Muuttaessamme tänne oli luopumisen aika. Nytkin oli helpotus päästä näistä vaatteista eroon. Pienessä asunnossa on karsittava, jos haluaa nauttia väljyydestä. Tämä tapahtuma on todella hyvä idea. Nyt minun ei tarvinnut miettiä, mihin vien tämän vaatekassin, Eskola mietti.

Korkeakadulta tapahtumaan saapunut **Liisa Salonurmi** löysi pöytävalaisimen Korkeakadun kerhuhuoneen palapelipöydälle.
- Aina ollaan puhuttu, että tänne tarvittaisiin lamppu. Nyt se löytyi täältä ja oli ihan

Pirkko Eskolan vaatekassi löysi tavaranvaihtotorilla uuden omistajan.

heräteotto, Salonurmi jutteli.

Vierellä myhäili lampun tuonut **Hannele Syrjäntö**, joka toi paikalle peräti neljä valaisinta, kellon ja itse virkkaamansa verhot.
- Verhot eivät enää sopineet millään asuntooni tyyliin, Syrjäntö kertoi.

Uusiokäyttö ja kierrätys kiinnostavat

Lahden Lähimmäispalvelun organisoiman ompelukerhon parsimisopastuksessa sai kädestä pitäen opastusta esimerkiksi villasukkien kantapäiden parsimiseen. Samalla pääsi pyöräyttämään onnenpyörää, josta sai palkinnoksi vinkkejä kierrätykseen. Kabinetin pöydälle oli aseteltu **Alli Rinteen** tekemiä kangaskasseja, joiden kokoamiseen on hyödynnetty vanhoja käsitoita. Vanhimmat kassien kankaat ovat sota-ajalta.

Parsimisopastuksella **Irja Oksasen** käsissä sukka sai uuden elämän parsinnan myötä.
- Tämä tapahtuma on todella tärkeä. Olen huomannut, että esimerkiksi sekajätteen lajittelussa on monella ongelmaa, Oksanen sanoi.

Helena Hännikäinen tuli tuomaan kassillisen kankaita tapahtuman lumppu-

keräykseen, mutta poikkesi tutustumaan ensin ompeluseuran pisteeseen. Hännikäisen esitellyssä tuomisiaan osa kankaista löysikin tiensä uusiokäyttäväksi Rinteen ompelutöissä.

Tapahtuman kävijät olivat hyödyntäneet mukavasti sekä lumppu- että SER-jätteen eli sähkö- ja elektroniikkalaiteromun pistettä.

Läkelajittelurastilla Hiski Hildénin ohjauksessa eri lääkepakkauksen lajittelun saloihin perehtynyt **Marja Kaisa Huupponen** kertoi oppineensa tietoisuuden myötä paljon uutta.

- Sain paljon tietoa. En esimerkiksi tiennyt, että täytyy katsoa aika tarkasti, meneekö pakkaus metalli- vai sekajätteeseen, hän kertoi.

Ikäihmiset ovat mukana hävikkitalkoissa

Tapahtumassa tarjoutuksineen mukana ollut Ravintola Wanha Herra vastaanotti tapahtumapäivänä asiakkaita tuplamäärän tavalliseen arkipäivään verrattuna. Ravintolapäällikkö **Petri Laine** oli ilahtunut siitä, miten hyvin ja innokkaasti tapahtuma otettiin vastaan. Hän on huomannut ikäihmisten lähteneen joukolla talkoisiin esimerkiksi hävikkiruoan vähentämiseksi.

- Laitoimme ravintolaamme esille pari kylttiä, joissa muistutettiin ottamaan ruokaa vain sen verran kuin jaksaa syödä. Sillä oli uskomaton vaikutus. Biojätteen määrä tippui kolmannekseen aiemmasta, Laine kertoi.

Ravintolassa on otettu käytännöksi päivittäinen biojätteen punnitseminen. Siten jokainen työntekijä on perillä ravintolan hävikin tilanteesta ja voi tehdä parhaansa

Alli Huupponen oli mielissään lääkepakkauksen kierrätykseen saamastaan opastuksesta.

sen vähentämiseksi. Esimerkiksi esillepanolla voi vaikuttaa syntyvän biojätteen määrään.
- Kaikki pienet ympäristöteot tulevat hyvänä takaisin, Laine summasi.

Mukavasti sujunut kierrätystapahtuma sai monen kävijän toivomaan, että vastaavanlaisia tapahtumia järjestettäisiin useamminkin. Tämä toive on huomioitu asukasohjauksessa ja seuraavan tapahtuman suunnittelu on jo aloitettu.

talojen terveiset

Keväinen tervehdys ihan kaikille Lahden vanhusten asuntosäätiön iloisille asukkaille!

MINÄ, ONNENPOIKA, vietin kaksi kuukautta takaperin yksivuotista juhlapäivää. Nimittäin juuri silloin tuli vuosi täyteen, öhöm, täällä maailman kauneimmassa ja upeimmassa kerrostalossa.

Työelämässä ollessani olin aika paljon rakennushommissa, niin uusien rakennusten kuin remonttiprojektienkin parissa, joten katselen taloja ja rakennuksia sillä silmällä. Kyllä täytyy sanoa, että Korkeakatu kakkosen sekä suunnittelijat että rakentajat ovat onnistuneet todella hienosti. Lopputulos on niin kuin jo mainitsin, maailman viihtyisän kerrostalo. Enkä suinkaan ole mielipiteeni kanssa yksin. Luonani on käynyt paljon kavereita tupaantuliaisissa, ja

heille kaikille olen esitellyt taloa pääovelta kahdeksanteen kerrokseen. Suurin osa heistä on ollut ensi kertaa säätiön talossa. Kaikki kolme muksuani halusivat muuttaa tänne heti. Toppuuttelin heitä, sillä kaikki ovat vielä alle 55-vuotiaita. Koko ihanuuden kruunaa talon sijainti jylhän kallion kainalossa, Vesijärven tuntumassa. Järvimaisema on talvella valkoinen, kesällä sininen.

Yhtä asiaa en ymmärrä. Talohan sijaitsee todella lähellä Niemenkadun ja Lahdenkadun vilkasta risteystä ja siitä huolimatta talo on todella rauhallinen. Varmasti kuuluu, jos jossain höyhen putoaa lattialle. Minulla on kokemusta kerrostaloasumisesta, tämä Kor-

keakatu 2 on ehdoton ykkönen. Olisi pitänyt tulla säätiön asukkaaksi jo 45 vuotta sitten.

Tunnen itseni etuoikeutetuksi, kun minulle annettiin mahdollisuus pikkukirjeellä tervehtiä Teitä kaikkia säätiön mukavia asukkaita ja henkilökuntaa, jotka ovat mielestäni rautaisia ammattilaisia. Voimia ja jaksamista heille! Minun parvekkeellani voi kuulla linnunlaulua. Kevättä kohti mennään ystävät. Toivotan kaikille aurinkoista kevättä!

Terveisin **Eero "Epi" Ahonen**

Pääsiäismyyjäiset toivat iloa ja ilmettä Saimaankadulle

Tekemisen meininkiä, yhteistä ajanviettoa, myyntipöytiä, muutama kakku ja kahvitarjoilut. Sitä kaikkea voi syntyä yhteiseksi iloksi, kun asukasaktiivit yhdistävät voimansa. Saimaankadun kerho-huoneella kävi iloinen kuhina, kun asukkaat päättivät järjestää myyjäiset palmusunnuntain alla lauantaina.

Tapahtuman ideoija **Kirsi Öster** oli valmistanut myyntiin erilaisia pääsiäisistutuksia ja leivonnaisia sekä kirppistavaroita. Kakuista löytyi mistä valita, esimerkiksi sitruunakreemimoussekakkuja, tiikerikakkuja ja vaniljarahka-puolukkaleivoksia.

- Myin kaikki valmistamani 12 kakkua ensimmäisen kahdenkymmenen minuutin aikana avaamisen jälkeen, Öster kertoo.

Ajatus myyjäisten taustalla oli saada taloon elämää. Öster kertoo, että talon väki lähti innolla mukaan järjestelyihin.

Kahvitarjoilusta vastaava **Ritva Teimonen** piti huolen siitä, että kenenkään ei tarvinnut lähteä kotiin kuivin suin. Kahden euron yhteishintaan sai kupillisen kahvia ja lautasellen leivoksia kolmea sorttia.

- Tänään on kauppa on käynyt ihan hyvin, mutta kesätapahtumissa menee usein vielä paremmin, Teimonen juttelee.

Joensuusta käymään tullut **Pirkko Tuunanen** oli tullut myymään itse tekemiään

Kirsi Öster haluaa osaltaan tuoda Saimaankadulle elämää.

koruja ja tyttärensä neulomia sukkaa. Kaverina vierellä istui talossa asuva kumppani **Veli Reinikainen**.

Sitten ovivahtina toiminut nimettömänä pysyttelevä herrasmies kuiskaa:

- Se on tuo Kirsi tämän talon piristys. Hän tuo apulaisineen ilmettä tähän taloon, mies kehuu.

veneemme ja aloimme valmistaa juhla-ateriaa. Sen valmistuttua istuimme kalliolla ja söimme sormin herkullista kalaa, ihailimme upeaa koskematon luontoa ja tunsimme olevamme onnellisia. Aito ilo elää vain rauhallisessa ilmapiirissä. Sen me keskikaupungin asujat olimme tiedostaneet ja siksi halajamme luontoon.

Aikanaan päivä alkoi herätä, kun ensimmäiset kuikan huudot rikkoivat hiljaisuuden ja auringon kajo näyttäytyi taivaanrannalla. Joskus olimme etääntyneet kauas majapaikastamme ja nukuimme loppuyön makuupusseissamme. Minä käärmepeikkoisena yövyin mieluiten veneen pohjalla ja miehieni rannalla. Mikäli kotiinpalmumatkalla oli myötätuuli, nostimme pressipurjeen ja kiidimme tuhatta ja sataa kohden sivistystä. Rannoilla ihmiset pysähtyivät katsomaan purjehdustamme; musta tervavene, jossa tumma pressu purjeena ja miehistönä oli kaksi henkeä.

Miten kaipaankaan niitä hetkiä, lämmintä ja läheistä suhdetta luontoon ja rakasta ihmistä, jonka rinnalla opin nauttimaan luonnon kauneudesta. Mieleeni on jäänyt jonkun viisaan ajatus: Yksinäisyyttä ei ole, sillä jokaisessa puussa, linnussa, kukassa on Luoja läsnä ja kaikki meidän rakkaamme. Ajatus lohduttaa.

— *Maija Kurki* —

Ristikko

YLVÄS KUUDEN TÄNÄ TAINA TOISEKSI NAISEKSI

RALLIKUSKI ANTON

LÄTKÄMATSISSA

MENETÄNEILLÄ

TERVEYDEN TILA

MAARA-TEHTÄVÄSSÄ

-liina

TUNNUS-TETTU HUMORISTI

DISNEYN HÖYRY-LAIVA VILLE

KORTEILLE

ASUI ANDEILLA

HEIKETÄ

MIES VOKAALIT VAIHTAENKIN KOSKISSA

KA-NAVA-PAIKKA

NASAN ROBOTIN KOLU-AMA

IS-MAIL

VALIALUE

KEPLER

KA-NAVA-PAIKKA

NASAN ROBOTIN KOLU-AMA

IS-MAIL

VALIALUE

DOUGLAS

MENE-TÄÄN

SAALI-MAT-TÖMIÄ

PANKKI-PAPE-REITA

VAH-VIS-TAA

ENSIM-MAI-SENA AVARUU-DESSA

SUUN-TA HARD-WICK

KIRKON MYYMIÄ -LIHA

TOIS-TAMI-SEEN

AUTOJA JUURI

HÖYS-TE

1/50

1/50

48
23
+29
2

www.sanaris.fi/ laadinta Erkki Vuokila, toteutus Heli Kärkkäinen

Ristikon palautus 31.10.2024 mennessä asukasohjaajalle tai postitse asunosaatiön toimistoon. Oikein ratkaisseiden kesken arvotaan kolme lounaslahjakorttia säätiön ravintoloihin. **Vain vastaamalla voit voittaa palkinnon!**

Lastu 2/23 ristikon avainsanat olivat: *tortut puurojuhlaan, ukuleletrio ja nuori Pertti.*

Ristikon oikein ratkaisseiden kesken arvottiin kolme lounaslahjakorttia.

Onni suosi tällä kertaa **Hilkka Strömbergiä** Laaksokadulta, **Liisi Alajääskeä** Laaksokadulta sekä **Irja Päärilää** Kyösti Kallion kadulta.

Asukkaan kesämuisto: Retkeilyä

Keskitaivalta paahtava aurinko ja vienon tuulen nostattama aallokko enteivät työntä iltaa ja yötä. Kalat saattavat olla laiskalla tuulella, isot hauet paistattelevat päivää rantaruovikossa, mutta illan viileessä alkaa tapahtua myös meille, miehelleni ja minulle.

Koko työviikon olimme toivoneet hyvää säätä öiselle kalastusretkellemme. Oli tullut aika viikonloppuna uistella kuhaa. Se oli jokakesäinen perinne. Tämä kaikki tapahtui silloin, kun Päijänteen rannat olivat lähestulkoon asumattomat ja sai nousta maalle syyttämään nuotion valmistaksemme pyytämämme kala. Ennen kaikkea ihailimme kaunista kesäyötä aina auringonnousuun asti. Tärkeä lähtökohta meille oli ihmisen ja luonnon välinen yhteys.

Nyt sitten raskas työviikko oli vihdoin takana ja Päijänteen rannat kutsuivat. Apipanhempien mökki oli käytettävissämme, mutta me haikailimme ulos ulapalle, pois sivistyksen ääreltä. Naapurit naureskelivat meitä kahta lähes ammattikalastajaa. Ennen kaikkea epäilivät sopua. Ei kukaan muu naapuri kalastanut vaimonsa kanssa, vaan naapurin miehet keskenään.

Viikonloppun koittaessa, oli sitten kesä tai talvi, me kaksi pyrimme luontoon. Marjat ja sienet keräsimme Päijänteen saarista ja niistä pääsivät nauttimaan niin suku kuin ystävät. Muikun ja sian kutuaikana Pyhäinmiestenpäivän molemmin puolin oli rankin aika kalastaa. Oli syysmyrskyt, vettä ja räntää vihmoi ja verkot saattoivat jäädä jääriitteen alle päiviksi ja seipäillä hakaten teimme uomaa päästä avoveteen, missä verkkomme olivat. Aikanaan, kun Päijänne kunnolla jäätynyt, verkot laskettiin jään alle ja kalaa söimme koko vuoden. Keli-rikkokausi ainoastaan rajoitti kalaretkiämme. Jähinkin putosimme muutaman kerran.

Kuhan uistelun aikaan sää oli yleensä lempeä, kuten tämänkin retken alkaessa. Rutiinilla pakattiin vene. Meillä oli veneessä neljä uistinta, kaksi oli kiinnitetty hankatappeihin ja minä istuin perätuhdolla pitäen toiset kaksi käsissäni. Mieheni toimi soutajana. Koskaan emme tehneet hukkareissua eli mukaan otettiin voita, suolaa, tiliä, voipaperia ja sanomalehtiä, jotka kustutettiin uloimmaksi kääreeksi hiillokselle. Ahti antoi varmuudella antimiaan.

Voi sitä riemua, kun tunsit kalan napanneen. Meille riitti yksi kala, ei ollut syytä ryöstökälas-tää. Päijänteen Kinisselällä oli luonnonkauniita luotoja kakkärämäntyineen ja jäkälikköineen, sellaisen luodon poukamaan me kokastimme

Ravintola- ja ateriapalvelumme tarjoilee monipuolista ja maistuvaa lounasruokaa, kahvia ja leivonnaisia Ravintola Wanhassa Herrassa Laaksokadulla, Lounasravintola Puntarissa Sammonkadulla, Lounaskahvila Onnissa Harjulankadulla ja Lounaskahvila Lepolassa Lepolankadulla.

Kokoustilat ja juhlatarjoilut

Ravintola Wanhasta Herrasta maistuvan ruoan lisäksi on mahdollista varata kokoustiloja tarjoiluineen tai tilata leivonnaisia omia juhlia varten. Meillä järjestyy vaivattomasti monenlaiset juhlatilaisuudet tarjoiluineen.

Lämpimän palvelun ja maukkaan ruoan lounasravintolat

Ateriapalvelut

Ravintola Wanha Herra toimittaa sopimuksen mukaan ravitsevan, lämpimän lounasaterian päivittäin kotiin, myös juhla- ja arkipyhinä.

Ravintolakohtaiset ruokalistat ja aukioloajat löydät osoitteesta lvas.fi/ravintolat-ateriapalvelu

Lue lisää Lahden vanhusten asuntosäätiön palveluista osoitteessa www.lvas.fi

KIINNOSTAAKO SINUA VAPAAEHTOISUUS?

Voit toimia juttuseurana, ulkoilukaverina, tapahtuma-avustajana, ikäihmisen kotona tai palvelutaloissa, satunnaisesti tai säännöllisesti.

Tervetuloa mukaan toimintaan!

www.lahdenlahimmaispalvelu.fi

KYSY LISÄÄ:
050 322 2853

LAHDEN
LÄHIMMÄISPALVELU RY